

G A Z E T A

KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

z Krakowa 25 Maja:

Dzień nader pogodny 19 Maja uświetnił festyn Maiowin liczney Młodzieży Szkoły Gimnazyalney Rzeczypospolitey naszej, stęrem światłych prowadzoney Mistrzów, którzy chlubne nazwisko Jagiellońskiej Świątyni Nauk swoim niezmiordowanem usiłowaniem w oświecaniu młodzieży uroczyszczają ku sławie Narodu. Dzień ten rozrywki niezmów, przechadzka do przyjemney z lasu i okazałych gmachów eremitałnych XX. Kamedulów włości Bielan, i tamże odbył się mające przez młodzież obroty na wzór Marsowych, zwabiły ku świetniejszemu obchodowi iego liczną Publiczność z stolicy w okolicę Bielan, która, w części składając się z rodziców wdzięcznych Nauczycielom za prowadzenie ich dzieci, w części z ciekawych widzów posiadających o postępie młodzieży tak w naukach, obyczajności, jak ćwiczeniu się w obrótach, odniosła z widoczną korzyścią młodzi stódkie swe zadowolnienie. O godzinie 5tej z rana kapela janczarska dawney Gwardyi Obywatelskiej intęszey stolicy odezwała się na czele uszykowaney młodzi Gimnazyalney na ulicy Śiey Anny przed kolegiami, która już napelniona ludem, okazały z siebie wystawiła widok. Po krótkiey przemowie Rektora Gimnazyum W. Himonowskiego do uszykowaney młodzieży pod naczelnictwem Professorów zostającej, wyniesiono sztandary szkolne wgrilandy przybrane, i przyjemną uwerturą muzyki poruszona młodzież, rozpo-

częła śpiew festynu przez Ur. Boguckiego Professora Gimnazyum napisany z takiego tema:

Eja! juvenus modesta Scholarum,
Spes Patriae atque decus praeclarum,
Huc adeste, convolate,
Diem festis celebrate

Majales! Majales!

Marsz z Lodoiski wyprowadził młodzież z murów miasta ulicą Wislaną i Smoleńskiem za rogatki, a śpiewy połączone z muzyką zaprowadziły ją do miejsca oznaczonego Bielan około 7mej godziny, gdzie W. X. Marczyk Proboszcz Parafii S. Mikołaja, Professor i Katechista Gimnazyalny, czekał już z Mszą Stą na przybywające rotę w świątym XX. Kamedulów. Po skończoney offerze S. przy himnach uczniów odbytey, rozwinąwszy Nauczyciele szyki w różne oddziały, dali znak do zabaw, które na przemian w różny sposób przy huczney janczarskiej i stosowney muzyce rozpoczęła młodzież. W oka mgnieniu włość Bielan, eremitańską wystawiającą, stała się obszernym i nayprzyjemniejszym z położenia swęgo obrazem; niezliczona liczba oboley płci widzów, mnóstwo pojazdów, iezdów, nader okazały wystawiały widok. Tam pędzel amatora znalazłby był dla siebie obszerną przestrzeń! Około 2ey z południa, po dwugodzinny spoczynku i zasilku, na odgłos bębna uszykowana młodzież, za wskazaniem obrotów przez Ur. Kosickiego Professora Gimnazyum, rozdzielona na dwie partye, uderzyła w przyjemnych obrotach na sie-

bie; zbliżywszy się do siebie partye, i zachowując nayprzychylniejsze względnie siebie stosunki w walce, okazywały zgrzesność, dowcip i odwagę. Godzina naostatek 6ta była przeznaczona do powrotu; uszykowana, przy odgłosie bębnow i muzyki, młodzież powracała traktem napelnionym gminem wiejskim, pojazdami i rzadkami przez Przerogalę ku Zwierzycowowi, gdzie zbliżywszy się do pomników ko smutney pamiątce osierociatych z oczyszczonej ziemi Wojsk Polskich pod dowództwem s. p. J. O. Xcia Poniatowskiego naczelnego Wodza roku 1813 mieczem zwyciężkim od Iona Matki oddzielonych, a przez JW. z Xat. Czartoryjską Ordynatową Zamoyską, Damę wzorną cnotami i szlachetnością duszy właściwey Polskiej Sparthane, wystawionych, na znak przez W. X. Waliczko Rektora Kollegium S. Barbary dany zastanowił się ten okazały szary młodzieży. Salutowano sztandarami glazy pomnicze, a krótka przemowa, wystawiająca cel tych pomników ku nieocenionej cześci i enocie zgasłego Wielkiego Wodza, rozczuliła słuchaczów, i wzbudziła winne tętno Bohatrowi rodu naszego lzy: „Młodzieży! Te oto glazy świeżą ubarwione darnią przypominają nam przykry obraz oyczyzny naszej roku 1813, przypominają nam cnoty i wielkość Bohatryra wieku naszego, utratę jego nigdy dla ziemi i Polskiej niepotępowaną. Niestety! gdyby nie gruba kiru powłoka zasłaniała śmiertelne włoki jego, nadaną nam napowrót dziełem naywspanialszego z Monarchów Oyczyznę nauczałby was oceniać, bronić i wslawiać. Sława jego cieniem, sława poległym z nim współbraciom i towarzyszym oręża niech będzie wieczna w sercach naszych, niech żyje! „Potrzykroć z salwami wykrzyknęła młodzież: niech żyje!!! Tuman wznoszący się, tentent koni, pojazdów, i odgłos muzyki janczarskiej wprowadził w miasto powracającą z festynu młodzież. W defilowaniu otoczona ludem, około pałacu JW. JX. Biskupa Dyecezyi Krakowskiej Woronicza Senatora Królestwa Polskiego wykrzyknęła po trzykroć. „JW. nayprzykładniejszy Pasterz naczelny, niech żyje! Grodzką ulicą i rynkiem głównym idąc wśród okrzyków i oklasków ukontentowanych z tak przyjemnego i obyczajnego zachowania się, stanęła uszykowana w miejscu, z którego wyruszyła z rana, okryta błuszcem Maio-

wym na znak obchodzin festynu. Po trzy razy powtórzony listawach insygniami, na wiosek W. Ilir onowskiego Rektora Gimnazjum: „Nayjaśniejszym i naywspanialszym Tworcom i Protektorom krajiny naszej wdzięczne szkoły. „po trzykroć przy odgłosie muzyki i bębn w wykrzykniono: „Niech żyją!!! JW. Prezes Senatu Rządzącego, mąż z cnot i światła znako ity, Profektor Muz oyczystych, naczelnik Szkoły z naydostojniejszemi Członkami Senatu „Niech żyją! Niech żyją!!! JW. Rektor Uniwersytetu i dostojne członki Akademii i Towarzystwa Przyjaciół Nauk niech żyją! Niech żyją! Po tych wykrzyknieniach, odprawdzili szkoły, pełne wdzięczności, za służonego w studje publiczney Rektora szkół Gimnazyalnych W. Himonowskiego do pomieszkania jego, przy wykrzykach rado-nych złożyły insygnia szkolne, i rozeszły się nayskronniey już w wieczór późny na ono Rodziców i na spoczynek domowy.

z Wiednia 19 Maja

Gazeta Wiedeńska umieszcila poniższe uwiadomienie:

„Dogadzając życzeniu posiadaczów obligacyi dawniejszych długów Stanu, których urzędy likwidacyjne znajduja się na prowincyach, podaje się do wiadomości publiczney, że uprzywileiowany bank Austryacki narodowy umyślił wszystkie przedmioty ty- czące się obligacyi skarbowych i domestykal- nych Czeskich, Morawskich, Śląskich, Sty- ryjskich, Karyntskich, Galicyjskich, Kar- niolskich i Gorceryjskich, tudzież obliga- cyy Kamery nadwroney Węgierskiej prze- znaczyć na pożyczkę otworzoną w niniey- szym Instytucie. W ogólności, zachowane bę- dą przy tém te same przepisy, które ustan- wione są według obwieszczenia z dnia 15go Marca roku bieżącego względem obligacyi potrzebujących przerobionemi bydź na imie urzędu pożyczki i depozytowego uprzywile- iowanego Austryackiego banku narodowego; w szczególności zaś, ku wygodzie publiczney dla tém pewniejszego przeistoczenia powyż- szych obligacyi dozwala się przeciąg czasu dwóch miesięcy od dnia rezolucyi dozwala- jącey żadanego zaliczenia, aż do dnia złoże- nia obligacyi przeznaczonych na zastaw. Za- liczać się będzie trzecia część wartości gieł- dowej, którą okazać mają przeistoczone pro-

wincyjne papiery publiczne w dzień złożenia onych w uprzywilejowanym banku narodowym, od którego to dnia rachowane będą także i prowizye. Naostatek oznajmuje się, że bank w każdym przypadku, gdzie papiery publiczne przeistoczone będą na imię Urzędu pożyczki i depozytowego, i nie są złożone jako zastaw, takowe zwróci, czyli odstąpi nazad właścicielom, za złożeniem należyłości trzydziestu krayerarów waluty bankowej od tysiąca złotych ryńskich każdorazowej wartości giełdowej w monecie konwencynej.

w Wiedniu dnia 6go Maja 1819.

(Nas epuią podpisy)

Obywatele Wiedeńscy obchodzili dnia 2go bieżącego miesiąca przez uroczyste nabożeństwo rocznicę urodzin Xięcia Arcybiskupa Hrabiego Hohenwart, 90 rok życia zaczynając go. Xiążę Arcybiskup był na mszy i kazaniu, w którym, ażeby o nim żadney wzmianki nie było, poprzednio każącego Proboszcza zawiadomić kazał. Po nabożeństwie, zbierano składkę na ubogich, która 3,000 ryńskich wyniosła.

Hrabia Argenteau Jenerał artylleryi umarł dnia 4 w Brunn w 77 roku życia.

Tutejsza fabryka porcellany, około stu robotników zatrudniająca, wyrabia codziennie 1,550 funtów gliny porcellanowej i innych, do składu porcellany potrzebnych. Zwyczajny zaś gliny potrzebuje codziennie 19 tysięcy funtów na skrzynki, czyli tak zwane kapsulki. Przymiem wypala nocnie około 6 tysięcy sążni drzewa, i 7 do 800 miar węgla, a na pozłotę potrzebuje blisko ćwierć centnara czystego złota. W roku 1816 i 1817 sprzedano przeszło za milion ryńskich w papierowej monecie różnych iey płodów.

Doniesiono z Jdria w Illryi, że tam dnia 2go bież. miesiąca o godzinie 3 z południa dało się uczuć trzęsienie ziemi w kierunku wschodnio-południowym ku północy. Trzęsienie to trwało sekundę bez zrażenia szkody.

z Munich 14 Maja.

Na sessyi dnia 10 i 11 zdawali sprawę o budżecie Deputowani Utzschneider i Socher imieniem wydziału swego, a Ministrowie Skarbu i Woyny byli pod ten czas w Izbie. Zdający naprzód sprawę Dep: Utzschneider rozpoczął rzecz od rozbioru wy-

datków. Zdaniem wydziału było, że zamieszczenie na fundusz kassy umorzenia długów rozmaitych pensy, przyznanych w skutek zaszczytliwych sekularyzacyj i układow z udziałem byłej Rzeszy panami, jest wcale niewłaściwe; że należy użyć iak najszybciej zaradczych środków na przywrócenie właściwego biegu papierom krajowym; przyczem wspominał, że sama prowizya od długu krajowego z górą 5 miliony wynosi. Mówiąc o uposażeniu domu paniącego twierdził, że tem słusznie należy przyznać ie Rodzinie Królewskiej, że ta, dotąd najmajątniejsza z paniących rodzin, wszelkich swoich posiadłości odstąpiła krajowi. Co do wydatków, a ministerstwa, przestawał on na poczynioney oszczędności, twierdząc, że z czasem wydział spraw wewnętrznych i policyi większą będzie mógł zaprowadzić; uznając zaś za konieczną potrzebę powiększyć płacę nauczycielów, i fundusz edukacyjny. Tego pierwszego oddziału zdawaney sprawy słuchano spokojnie; lecz gdy przyszła rzecz o etacie woyska, dość znaczne powstały spory, bo zdaniem wydziału było, ażeby nad tym ważnym przedmiotem naradzała się Izba w tajny zamieniwszy się wydział, dozwalając obecności Ministrom. — Wielu członków mówiło w tej mierze, a Dep: Hornthal zapytał, czyli i skutek narady tajnym ma pozostać? W takim bowiem przypadku jest przeciwność zamienieniu się Izby w tajny wydział. Wniosek iego popierali Dep: Häcker i Köster; szczególniej zaś ten drugi twierdząc, że narodził chęci powinien o wszystkim wiedzieć, skoro naród wszystkie ciężary ponosi. Był także przeciwny znajdowaniu się Ministrów na tajnym posiedzeniu Izby, i uważał to za przeciwność Konstytucyi. Odpowiadając na to Minister Skarbu Baron Lerchenfeld, uwielbiał mocno ścisłe obstawanie za Konstytucyą, wykazując zarazem niewłaściwe zastosowanie paragrafu konstytucyi mówiącego o oddaleniu się Ministrów z tajnych Izby sessy. Twierdził nakoniec, że paragraf ten nietyczy się takich przedmiotów, w których zgromadzenie winno koniecznie wespół z Ministrami naradzać się o dobru Monarchy i narodu. — Po wielu przymówieniach się przystąpiono nareszcie do kreskowania na zapytanie: czyli wniosek o etacie woyska na tajney sessyi ma bydź rozważany, i czyli Ministrowie i Kommissarze Rządu mają bydź na niej obecni? Gdy większość okazała się affirmat-

tive, Prezes Izby P. Seufert wezwał słuchaczy do oddalenia się z galeryi, poczem Izba w tajny wydział zamieniona późno w noc obradowała. — Na sessyi dnia 11 oświadczył Izbie Minister wojny, że Król nie może żadną miarą zezwolić na zmniejszenie wykazanych 8 millionów zł: n. na utrzymanie wojska potrzebnych, albowiem w latach zeszłych niedostateczną okazała się, i deficit w etacie wojskowym wyniknął. — Postanowiono prawie jednogłośnie, żeby w tej mierze podano Izbie wszystkie potrzebne papiery, które litografowane, będą członkom rozdane, ażeby w rzeczy tak ważnej, po dojrzałem dopiero przekonaniu się, do ostatecznego przystąpiono rozstrzygnięcia.

Między świeżo podanemi wnioskami jest także tyczący się zmiany konstytucyi w pewnych punktach.

Słychać, że obrady seymowe do 1 Lipca przedłużone będą.

Dnia 11 przenosił się dwór Królewski do letniego mieszkania w Nimfenburgu. Xiężna małżonka Królowicy następcy tronu wyjechała z dziećmi do Wirzburga. Król nie pojadzie tego roku do wód w Baden, lecz do Alexanderbad niedaleko Weinsiedel.

Słychać, że Cesarstwo Austriacy powracając z Włoch do krajów swoich pojadą przez południową część Bawaryi, gdzie w zamku Tegernsee przez dni pięć z Królewsko-Bawarską rodziną bawić będą.

Zmiana Ministrów Bawarskich oddawna już głoszona potwierdza się teraz, i niebawem przyjdzie do skutku.

PP. Spix i Martius, niezmordowani nasi badacze natury, bawiący teraz w Brazylii, przysłali świeżo 12 pak rozmaitych zwierząt i roślin tamtejszych do Munich.

Dnia 22 Kwietnia w Trosburg w Niższej Bawaryi widziano szczególniejsze zjawisko natury. O kwadransie na dziewiątą wieczorem pokazał się gęsty obłok, który tak dalece opadł ku ziemi nad rzeką Aic, iż zdawało się, że z wody wychodzi. W kilka chwil potem zagorzał, raptownie z siebie rzucając płomień, iskry i kule ogniste, i w tym stanie wziął kierunek ku blisko leżącej wiosce, gdzie również mocno wydając z siebie wyrzuty, wszystkich okropnym strachem przeraził. To posunięcie się okłoku wznieciło także też wicher, który zrywał poszycia i gonty z dachów, a w końcu deszcz wielki

lunał. Szczęściem, że nie niezgorzało, lubo przez dwie minuty sypał się znaczny ogień. Wicher pounosił dość daleko porożrywane części dachów, i gałęzie drzew rozmaitych, na niczem iednak spalenizny znać nie było.

z Karlsruhe 15 Maia.

Dnia 10 Kommissarze rządowi podali obu Izbom budżet na rok 1819 i 1820. — Na teży sessyi Margrabia Wilhelm, Prezes Izby pierwszy, zawiadomił ją, że na czas nieiaki do Petersburga wyjeździe; dla czego, przystąpiono do wyboru drugiego Vice-Prezesa, którym jednogłośnie Barona de Baden obrano.

Okazuje się z podanego Stanom budżetu, że dług krajowy wynosi 16 millionów, łącznie z 2 millionami, które na gwałtowne potrzeby 1816 i 1817 roku zaciągnięto, gdy tymczasem w roku 1808 przy zaprowadzeniu Kassy Umorzenia długów było ich 20 millionów. Układ budżetu jest bardzo prosty i dokładny; niewspomniono w nim atoli nic o deficit. Dla kassy umorzenia długów, które wszystkie dochody i wydatki przekazane będą, potrzebne jest otworzenie 5 millionowego kredytu, którymby i deficit dało się zastąpić.

Projekt prawa względem nowego gmin urzędzenia rozdano seymującym już wydrukowany. Wniosek Deputowanego Clave o rozszerzonem w kraju zebraństwie i kuglarstwie, czego iak naydokładniejszy wystawił obraz, przyjęła Izba z upodobaniem, oddając go stosownemu wydziałowi pod rozważę.

z Jena 5 Maia.

Liczba uczniów Uniwersytetu tutejszego zmniejsza się widocznie. Niedawno oddalilo się 15 Greków, a na ich czele uczoney Pappadopoulos, znany z pięknego tłumaczenia na język nowo-grecki Jhgenii Gethego. — Szledztwa i badania Kommissarzy rządowych, przedsięwzięte z powodu ostatniego zdarzenia w Mannheimie, nieodkryły żadnych tajemnych związków między studentami; te nawet, o których początkowo głosono z przeciętych listów i papierów w Gessen, okazały się zwyczajnymi tylko stowarzyszeniami Akademickimi, żadnego politycznego dążenia niemającymi. Wielu z młodzieży wyrzekło się ich dobrowolnie.

Professor Ocken opuścił tutajsze miasto, dokąd podobno nigdy powrócić niemyśli. Jego pismo peryodyczne Isis byłoby nieomylnie jednym z ciemniejszych teraz wychodzących, gdyby wyłącznie naukowe tylko i historyczne zawierało rzeczy, bez umieszczania satyrycznych, zbyt często osobistość na celni mających, przynówek. Słychać, że zapozwanym został do sądu za napisanie podobnych przeciw znakomitemu pewnemu cudzoziemcowi, i że dla tego przed oddaleniem się z Jena złożył w pieniądzech rękojmią za siebie.

Od Menu 16 Maia.

Tymczasowy zawiązek towarzystwa handlu Niemieckiego wydał okólnik do wszystkich korespondentów swoich w tych słowach: — „Gdy nasamprzód wypada nam zbierać wszelkie materiały mogące udowodnić wnioski w podaniu naszym wyluszczone, zechcesz więc WPan porozumieć się w szczególności z miastami i okolicami poblizszemi tak, ażeby najdalej do dnia 1go lipca odpowiedź jego na miejsce niezawodnie doszła. W żadnym razie nie odstąpisz od odpowiedzi na to pytanie, iak dalece, i w jakim sposobie są szkodliwemi komory celne? Do polityki w niczem mieszać się nie należy. „

Słychać, że pomimo usilności kupców i osób zyczących pomyslnego handlu w Niemczech, rzecz ta przelożona Seymowi tymczasowo na stronę odłożoną została.

Zachodzące zatargi graniczne między Bawaryą a W. Xięstwem Badenskiem, tak dobrze iak za ukończone uważać można.

Słychać, że Seym związkowy odpisał Xięciu Pawłowi Wirtembergskiemu, że interes, w którym się udął do Seymu, do niego właściwie nie należy. Zapewniają wszakże, że kilka ukoronowanych głów przedsięwzięło pogodzić powasnonych braci.

Wilhelm Margrabia Badenski zjechał do Frankfortu, iadąc do Petersburga do celu zupełnego załatwienia interessów służbnych Margrabiego Leopolda z Xiężniczką Zofią córką byłey Królowey Szwedzkiej, których Cesarz Alexander jest opiekunem.

Pewna rodzina Francuzka, z iedenastu osob składająca się, i znaczny majątek w gotowiznie posiadająca, zakupiła w Ulm wielki statek, na którym ze sprzętami nawet udaje się do części Polski Rossyjskiej, gdzie śnieżyć zamysła.

Z Xięstwa Badenskiego i wielu innych okolic nadreńskich spodziewane są tego lata w Ulm wiele rodzin wynoszących się za granicę.

Zwaliska odwiecznego zamku na górze Czerwoney pod Stuttgardem będą rozebrane, a na ich miejscu wystawia piękna kaplicę Grecką, gdzie spoczywać będą zwłoki ś. p. Królowey Katarzyny. Kiedy zamek tamtejszy był wystawiony, niemasz pewności; wiadomo tylko, że poświęcił w nim kaplicę 1685 roku Adalbert Biskup z Worms. W roku 1227 pogorzał ten zamek, roku 1202 był na nowo wybudowany, a 1511 zniszczony. Hrabia Eberhard przeniósł stamtąd mieszkanie swoje do Stuttgardu 1520 roku. Lubo zwaliska i przyboczne budowle były z czasów późniejszych, miano je jednak za przerwse siedlisko domu Wirtembergskiego, i z tego powodu wiele osób żałuje zniszczenia tej pamiątki. Nielusznie wszakże; gdy bowiem pomnik starożytności, bez wszelkiego użytku dla współczesnych będący, zamienia się w pomnik drogiej dla niey pamiątki, tem samem utrzymuje, a nie niszczy, cześć winną wiekom dawniejszym.

z Bruxelli 14 Maia

Seym Niderlandski trwa ciągle w mieście naszym, i rozmaite stanowi prawa. Dzis wzięty będzie pod rozwagę podatek od cukru.

Lacroix ieden z osadzonych w sprawie spisku przeciw Cesarzowi Rossyjskiemu roku przeszłego odstąpił od odwołania się do Kassacy, i zdał się zupełnie na łaskę Króla.

Wystawione tu są na widok publiczny roboty Pana Demmienne z włosów, iako to, obrazy, naczynia, koszyki, a nawet okrecik wojenny uzbrojony.

Z Paryża 12 Maia.

Na sessyi Izby Deputowanych d. 7 zaczęto obrady od petycyy. Smiano się z petycyy pewnego dzwonnika załającego się przed Izbą na złozenie go z tego urzędu za iego zdania, i przystąpiono względem niey do dziennego porządku, iako też względem petycyy, ale po nielakiem iey roztrząsaniu, podaney przez dwóch byłych urzędników, żądaiących wypłacenia im pensyi przypadaiącyey za czas studniowych rządów w r. 1815 Bonapartego.

PP. Puymarin i Benoit mocno powstali przeciw urzędującym, a zwłaszcza przyjmującym wówczas urzędy. Odpowiedział im P. Manuel; — „Rzecz dziwna, iż gdy tu nie raz mówią o puszczeniu w niepamięć, co się działo, i połączeniu się wszystkich Francuzów, dała się słyszeć głosy rozbiegające, czyli ci, którzy w czasie studniowego panowania pod nieobecność Króla w kraju urzędowali, dobrze lub źle uczynili. A przecież, ci nawet, którzy dziś przeciw wszystkiemu, co się wtedy stało, głos podnoszą, byłiby bardzo nieszczęśliwemi, gdyby uczciwi ludzie nie podjęli się naówczas urzędowania, a przez to losu kraju pilnowania. — Mimo tego przełożenia, Pan Benoit nalegał, aby nikt nie ważył się zanosić żądania do Izby, mającego za cel cofnięcie jakiej ustawy Królewskiej w tej mierze, rzekłszy: — „Mniemam, iż ważnym przy padku nie mamy prawa powstawania przeciw ustawom Królewskim, chyba skarżąc Ministra, który je podpisał.”

Na sessyi teyże Izby d. 8 odesłano do bióra rozpoznawającego petycyę 19 petycy za utrzymaniem monopolium tabacznego, a 24 przeciw niemu. — Przystąpiono po petycyach do roztrząsania projektu prawa o wolnym przechodzeniu do Francyi przez Alzacją osadniczych towarów, i przyjęto go większością 104 głosów przeciw 89. — Na teyże sessyi Deputowany Keratry podał propozycyę mającą za cel polepszenie losu pisarzy dramatycznych, i zapewnienie praw ich wdowom i dziedzicom, czego pobudki na iedney z następnych tajnych sessyji wyluszczyć postanowił.

Na sessyi dnia 10 odesłano do Komisysy zaradczey petycyę konsystorza centralnego Izraelitów w Paryżu, żądającego aby w budżecie na rok 1819 wyrażono między innymi zymanemi podatkami podatek, który płacą Izraelici na utrzymanie obrządków ich wyznania. Poczem zabrał głos P. Roy, i mówił imieniem Komisysy wyznaczoney do roztrząsania wydatków roku 1819. Komisysa ta razdził mnięszczenie wydatków, wynoszące 15,874,000 franków we wszystkich ministerstwach. Nakazała Izba wydrukować to zdanie sprawy przez P. Roy. Przystąpiła zaraz Izba do roztrząsania ostatecznego budżetu z lat 1815, 1816 i 1817, i sprostowania budżetu roku 1818, względem czego zdał tenże P. Roy sprawę niedawno. Zabrali w tej mierze głosy PP.

Berenger Kommissarz Królewski, i kilku Deputowanych, po których odłożono dalsze tey rzeczy roztrząsanie do następney sessyji d. 11, na której nie ukończyło się jeszcze roztrząsanie. Na tey sessyi między innymi mówił Benoit Bignon w te słowa: — „Wielkie was teraz myśli zatrutnością, myśli naprawienia błędów przeszłości, i zapobieżenia powrotowi ich na przyszłość. Błędy przeszłości łatwo Rządy zapominają, ale ludy pokutujące za te błędy, długo je muszą pamiętać. Któż wie, czyli przez cały wiek nie będzie jeszcze czuła Francya o plakanych skutkach złej administracyi skarbowey od r. 1815 do r. 1818! Naprawiać błędy skarbowe, jest to płacić więcej, niżeli się należy. — Jest to przykre działanie, iakie dziś macie roz ocazać. Błędy administracyi posunęły podatki nasze daley, niż należało. Możemy ganić niezdatną i szkodliwą administracyę, ale nie możemy zrzucić ciężaru, iaki na nas włożono. Najcięższym jest błędem, iak wam wiadomo, ustawicznie ponawiane przestępowanie budżetów, i zawsze uchodzące bezkarnie gwałcenie praw skarbowych. Znaćie dobrze skutki tych nieznośnych bezprawioów, a przeto powinniście im tamę położyć. — Tu P. Bignon wyluszczył obszernie zasady, na których rachunkowość polegać powinna, i podał za iedyny sposób zapobieżenia, aby Ministrowie nie pozwalali sobie przestępować budżetów, odłączyć podskarbstwo od Ministra Przychodów. „Nie należy (rzekł mówca) aby tyle obowiązków ielenże urzędnik sprawował; nie należy, aby tenże sam człowiek nabywał wypłacać i wypłacał. Kassa publiczna powinna mieć osobnego dozorcę, gotowego zawsze do ziania rachunku o iey stanie, nieotwierającego iey, tylko na wydatki budżetem do wolone, mającego iedynie budżet za igłę magnesową, i któryby mógł odgrywać Ministrom tego wszystkiego, czego im budżet nie nadał. Takim dozorcą był P. Dufresne, mąż szanowny, który za Konsulatu umieszczony na Podskarbstwie, stał się nauką i wzorem dla wszystkich, którymby po nim grosz publiczny powierzono.”

Spodziewano się, że na teyże sessyi P. Caumartin imieniem Komisysy petycyney wniesie rzecz o adressach dopraszających się przywołania do oyczyzny wygnańców; ale to nie nastąpiło.

Wielu niższych officerów połowę żołdu

biorych i przywiedzionych do ubóstwa podało tegoż dnia Jzbiom petycją dopraszając się wypłacania im całego żołdu, iak to dla wyższych officerów uczyniono. Zażę się, iż żaden z przytychłych im przepisów nie wziął skutku, że stopnie w sztabie dano nowym officerom; iż zapomniano o nich w sztabach gwardyi narodowej, i przy tworzeniu Legionów departamentowych, do których wzięto pensjonowanych wojskowych; że czekali na urządzenie korpusu Weteranów, gdzie by mogli zyskać przytułek, a gdzie cudzoziemcy nawet zaieli nagrodę, należną im za zasługi. Proszą, aby bieda przestała być jedynym owocem krwi ich przelanej, długiej cierpliwości, i bezinteresowności ograniczonej jedynie potrzebą.

Po zdanej sprawie przez Ministra Woyny, nakazał Król ustawą d. 28 Kwietnia wcielić do woyska, dla iego uzupełnienia, 67,658 ludzi. Z tych 7,940 zaciągnęło się dobrowolnie, 4,552 mogących już wysść z woyska podić się służyć jeszcze; a reszta zaciągniona będzie z klasy r. 1818 po wszystkich departamentach.

Jenerał Rapp Par Francyi zakupił znaczną ilość zboża w Mulhausen, i kazał je rozdać czterem gminom niedaleko Kolmaru.

Xiążę Rohan Par Francyi i głowa rodziny swojej doniósł Królowi, że umyślił wnieść do stanu duchownego.

Z wszystkich stron południowej Francyi nadchodzą tu doniesienia o iak naysiękniejszych nadzieiach urodzaju tak co do zboża, iak win i owoców.

Doniesiono z Lugdunu, iż tam składają się obywatele na zapłacenie 6,000 franków za PP. Sainneville i Fabvier, które za karę wyrokiem sądu Jenerałowi Canuel skazani są zapłacić, bo oni w pismach swoich przeciw temu Jenerałowi byli tłumaczami narzekan 12,000 obywatelów tamecznych, które sąd uznał za potwarz. — Żeby zaś każdy do tey składki należał, nikt nie może dać więcej nad pół franka.

Odesłano do sądu policyi poprawczy tey sprawy PP. Lefevre pisarza Biblioteki historyczney, i Cugnet pisarza dziennika tutejszego Libréali Nouvel Homme Gris obwinionych o rozmaite wykroczenia, przewidziane prawem d. 9 Listopada 1815 r. przeciw buntowniczym pismom, i dwo-

ma artykułami kodeksa karzącego tyżąc mi się potwarzy.

Toczy się inż. od dni kilku w sądzie Królewskim tutejszym sprawa Cantillona i Marineta obwinionych o zamach na życie Xiącia Wellingtona w przeszłym roku. Cenniejszymi przeciw nim świadkami są Lord Kinnaird, R. Muray, i słudzy Xiążęcia. Oświadczenie Jenerala Hrabiego Woroncowa bawiącego w Paryżu dało powód Prezesowi sądu do nakazania, aby go do tey sprawy na dzień następny przypozwano. — Z Brukselli przybędzie niebawnie zo świadków w teyże sprawie.

Dziennik zwany Dziennikiem Powszechnym przeważał się Niepodległym; Dziennik handlowy, iak dawczy, nazwał się Konstytucyjnym. — Dziennik zagorzałych, Royalistów zowiący się Oracle donosząc o zmianie tytułu Dziennika handlowego wyraził, iż ten dziennik wziął nanowo rewolucyjne nazwisko Konstytucyjnego, co jest dla konstytucyi obelgą. Tenże Oracle zaczął tak prorokować: — „Pochlebna nadzieia zastąpiła trwogę nasze. Nastęcają się nam szczęśliwsza przyszłość... Gotują się wielkie wypadki. Prawica Boska obiawi znowu wszechmocność swoje, i wkrótce Europa powtarzać będzie: Widziałem bezbożnika wielbionego na ziemi i. t. d.

z Londynu 11 Maja.

Pan Sinclair zapytał dnia 7 w Izbie niższej, czyli prawda, że mocarstwa Europejskie postanowiły podzielić Xiąstwo Badenkie po śmierci panującego teraz W. Xiącia? — Odpowiedział Lord Castle-reagh, iż gdyby pytający, miał cokolwiek więcej cierpliwości, zczekał był do chwili, w której akta Kongressu Akwisgrańskiego Izbie złożone będą, byłby mu oszczędził niepotrzebney może odpowiedzi, że podobnym baśniom najmniej wia-ry dawać nie należy.

Fiskus Jeneralny ma zamiar uczynienia wniosku, żeby żaden Anglik nie mógł przyymować służby zagranicznej bez szczególnego na to pozwolenia.

Dla słabości Hrabiego Donougmore odłożono w Izbie wyższej z dnia 7 do 17 b. m. rzecz względem żądań Katońków.

Zdanie sprawy wydziału tajnego o

banku krajowym rozdane drukowane wszystkie członkom. Niebyło wcale czytane, zamieściłoby się 400 stronic, i dla tego do d. 21 odłożone naradzenie się względem niego. Treściowe zdanie sprawy dla Izby pierwszej jest to samo, co i dla drugiej, obszerniej tylko ułożone.

Zamiar uwolnienia młodej Czerkaski nie powiodł się wcale. Sławny Hunt, Pułkownik Cartwright i jeden znakomity Alderman udali się do mieszkania Posła Perskiego, któremu gły okazali pełnomocnictwo, natychmiast stawiono im Czerkaskę; lecz ta oświadczyła im, że będąc szczęśliwą w teraźniejszym swoim stanie, bynajmniej nie życzy sobie innego. Tak więc odlateli się musieli nie niewskórawszy, niepojmując, jak można był w niewoli szczęśliwym, i ubolewając, że się nie powiodło pogodzić prawa kobiet z prawem powszechnym.

Donoszą z Hawanach pod d. 24 Lutego, że kapry Powstańców Amerykańskich zabrali na morzu okręt Hamburgski Emma Zoffia, przeszło 40 tysięcy talarów bankowych wartości ładunku mający, tudzież okręt Szwedzki Anna; nie przepuszczają nawet okrętom Angielskim. Niedawno jeden z tych kaperów uderzył na okręt angielski; a że w utarczce poległ kapitan tego, zdołał go i zaprowadził do Pernambuco pod pozorem ścisłego tam rozpoznania, czyli ten okręt jest istotnie własnością Angielską. Gły wiadomość ta jest autentyczna, wznieca więc podziwienie i nadzieję, że kapry Powstańców gorzko przypłacą śmiałości swojej.

Wczoraj doświadczano tu poprawionej maszyny do ratowania tonących, a przez Karola Kendal zrobionej. Jest to ubior skórzany, napełniony powietrzem, w którym P. Kendal z pomocnikami swemi uszedł w Tamizie półtoręj mili Angielskiej, w 20 minutach, przechodząc pod mostem Southwark i najmocniejszy pęd wody bez żadnego niebezpieczeństwa. Pewny młody kawaler ciekawy tego doświadczania, towarzyszył P. Kendal, uchwyciwszy się tylko za niego, bez wszelkiego aparatu tak, jakby tonący, i szczęśliwie przez tegoż na ląd wyprowadzonym został.

Piszą z Kadyxu pod d. 27 Kwietnia, że wojsko do Ameryki północnoej przeznaczone już było na okrętach; lecz spieszenie na

libzuowa wysadzono. Nie wiadomo tey nagłej zmiany przyczyna, mówią tylko, że to nastąpiło wskutek wiadomości przez okręt Sabia a przywiezionych.

Prezydent Zjednoczonych Stanów Ameryki północnoej Pan Monroe obiecał teraz kraje dla obcyżenia wszystkich tey twierdz, portów i t. d. Mówią, że Jenerał Jackson jest przy nim.

Fregata Amerykańska Congres pod kapitanem Henley przeznaczona jest do podróży na około świata. Władza dzień wyjdzie pod żagle, obiedzie Przyładek dobrej nadziei, morze Jnlyjskie i morze spokojne, a powracając, i Przyładek Horn. Jest to pierwszy Amerykański okręt, który przebędzie cieśninę Sunda między Sumatrą i Jawą.

ze Sztokolmu 11 Maia.

Onegdaj Królewic następcą tronu Szwedzkiego dowodził pułkiem konney gwardyi przyboczney, którego jest Pułkownikiem, w czasie popisu przed Jenerałem Inspektorem jazdy i Adjutantem Królewskim Hrabia Hampus Mörner. Wszyscy oddają sprawliłość postawie tego wyborzonego korpusu.

Od dnia 1 Października nikt na stopień officera posunięty nie będzie, kto niezłoży przepisaneho examinu przed wyznaczonemi officerami rozmaitey broni, i nautycielami Akademii woyskowej.

Niektóre gazety Niemieckie rozsiały wieść, jakoby między naszym dworem a kilku północnymi nieporozumienie panowało; nic nad to fałszywszego. W Frankforcie puszczono śmiechu godne pogłoski, a między innymi, że Monarchowie, którzy ziechali się byli roku przeszłego w Akwisgranie, mieli rozciągnąć przeważającą potęgę swoję do niepodległego Rządu Szwedzkiego, tudzież wpływ swoj zwierzchniczy nad nim rozposcierać; że oboz na 15,000 woyska Szwedzkiego mający był w Skanii założonym dla obrotów woiennych, co się dzieje corocznie, jest oznaką bliskiej wojny; nakoniec, że w głębi krajn będzie wzniesiona twierdza, mająca służyć woysku Szwedzkiemu w przypadku porażki za przylutek, i przedmurze. Serca obywatelskie i prawie żołnierzy Szwedzkich stoją nam za najmocniejsze twierdze, a gdyby tam te nie pomogły, na nicby się nie zdał nowy Gibraltar Szwecyi.